

^(א) [צ"מ כב.], (ג) לקמן עג.;
^(א) לעיל מה: לקמן כ"ה,
^(ד) שלא מטרף דעמו עליו כדאמרינן פ' מי שמת קונוין מש"מ ואפילו בשבת ולא לחוש לדברי ר"א פ"י דנעבי קנין אלא שלא מטרף דעמו ואין לומר כ"ל רש"י,
^(ה) [צב"צ קט: ד"ה קונין הביאו שותפתא זאת היא תוס' צ"ה ח. ד"ה מ"ט ודף לו: ד"ה וזה מאי ומוס' גיטין עו: ד"ה ומחל ומוס' צ"ב קט: ד"ה קונין],

הגהות הב"ח

^(א) גמ' ור"ש לטעמיה דלא גזר דמתן אמר ריש:
^(ב) רש"י ד"ה אע"פ פריך לקמן ובי' ישראל אחר בנכסיו אוסר ואם אחר ההוציא ישראל אחר בנכסיו אינו אוסר הס"י:
^(ג) ד"ה שנים וכו' ולתם כולן פת בחצר זו זו פירשתי ואם דמפסי' ובי' דלאו לרבנן וכו' ולא ציין לא ורשון נראה:
^(ד) תוס' ד"ה ומקני וכו' וי"ל דבשכרי מרע:
^(ה) ד"ה בחצר וכו' מתני' כמ"ד לקמן ציין. י"ב צ"י חלקן דף דף פא דלגנן ארבי יהושע וע"ל דף כו:
^(ו) ד"ה וכו' ששטון וכו' שטמנו שמים החיצונות עירובין:
^(ז) בא"ד לשם שמוך רעוד דממה נפשך י"ב כלומר אפי' אי עבד לשם שמוך לא נפקא לן ממי דממה נפשך מרובהו בחצר ומתופי מבואות בחצר אחד חשוב כבית אחד דדוקא בעירובי חצירות שהוא צבית שבתא איכא לתקן צין בית אחד לשני בתים אבל כהא ליכא לתקן:

גליון הש"ם

מתני' בעל הבית שהיה שותף. עיין לעיל דף מט ע"א תד"ה עירוב:
תוס' ד"ה ור"ש לשעמיה וכו' בחצר שבמבוי. לקמן דף פה ע"ב:

מוסף רש"י

כלך אצל יפות. היה לך ליקן אצל יפות לתת מהן לבסן (ב"מ כב.). לשלש חצירותיו. זו אצל זו (גרסינן). ופתוחות לרה"ר. דכל אחת רשות לעצמה ואין לטן דריסת הרגל זו על זו, דאי הוו להו זו לפנים מזה אסרה פנימית אחלוטה, דלאפילו צפני עממה אסורה כל אחת להשמיט (שם).

אע"פ שהחזיק כו'. לקמן פריך מאי אע"פ שהחזיק כו': אוסר. המחזיק על הדר: **משחשיכה.** שכבר קנה עירוב: **אע"פ.** פריך לקמן כי לא החזיק הוה ליה זה דר יחיד וליכא דאסר עליה והאי דאסר משום דהחזיק הוה והכי איצטרי ליה למיתני אס החזיק ישראל אחר בנכסיו אוסר (ט): **אע"פ שלא החזיק.** מצעוד יום מיד והמתין עד שחשיכה ואיכא היתר למקצת שבת אוסר כדמפרש לקמן הואיל והיה לו כח להחזיק צה מצעוד יום אס ירצה נמצאת רשות זו תלויה ועומדת ולא הוה הותר למקצת שבת: **ה"ק כו'.** וחסורי מיחסרה והאי אע"פ אשלא החזיק קאי והאי החזיק דקתני היה לו להחזיק קאמר: **אימא אף ע"פ שהחזיק.** אינו אוסר הואיל והותר למקצת שבת: **ה"ק.** חסורי מיחסרה והאי אע"פ אשהחזיק קאי ושלא החזיק דקתני ה"ק ולא היה לו להחזיק מצעוד יום שלא היתה רשות זו תלויה צין השמשות אלא מוחזקת לגר אס היה זה צא להחזיק לא היה יכול היתר היה צה למקצת שבת ואינו אוסר: **ר' יוחנן אמר.** הני תרתי מתניתא בתרייתא דלאמרי יורש אוסר צ"ש הא: כלך אצל **יפות.** גבי תורס את של חצירו שלא מדעת תניא (צ"מ דף כב.) צא בעל הבית ומלאו שהוא תורס ואמר לו כלך אצל יפות אס יש לו יפות מהן תוימתו תרומה דגלי אדעמיה דניחא ליה ואמרין כמאן דשוויה שליח מעיקרא דמי. ה"י כיון דצטיל השתא גלי דעמיה דמעיקרא דעצירותא ניחא ליה אלא ששכח ולא עירב ולא הוה ליה אקנויי רשותא בשבת: **ומיקנא רשואא בשבת אסור.** דדמי למקח וממכר: **מתני'.** **שהיה שותף עם שניו.** שצמזבו לשם שותפות בעלמא ולא לשם שיתוף: **לוה ציין ולוה ציין.** בגממא מוקי לה כצלי א': **לוה ציין ולוה צשמן.** אין זה שיתוף א' ואין יכול לשמורן עליו שהרי חלוק בשני כלים: **גמ'.** **אמר רב** וצנלו אחד שכולן היה שותפותן כצלי אחד אצל בשני כלים לא ואע"ג דאמרי צ"ה צפרק מי שהוציאוהו (לעיל דף מט.). עירוב הנתון בשני כלים כשר החס הוא דמעיקרא לשם עירוב גזו ומלויה למנא לאייתר אצל הכא דלאו לשם שיתוף הוה כצלי א' אין צב' כלים לא: **יין ויין ראוי לערב.** הלכך אע"פ דלא ערביה סמיכין עליה: **ואפי' לוה ציין ולוה צשמן.** בתמיה. הא לא חוי לערובי: **שצין צ' מנאות.** ולא בשיתוף דמזבי אחד קאמר אלא עם זה נשתתפה ציין ועם זה צשמן ושני עירובין הן: **ור"ש לעעמיה.** דלאמר חצר אחת יכולה לערב צ' עירובין עם צ' מבואות ואע"פ שלא שיתפו צ' המבואות יחד ולא הותרו עס מבואות זה עם זה היא מותרת עם

שניהם ולא גזרינן דילמא אחי לאפוקי כלים ששצמו צמזבו זה למצוי זה דרך חצר זו: **למה הדבר דומה.** צפ' מי שהוציאוהו (לעיל מה:). **לרבנן דמתני'** אס נשתתפה ציין וכצלי א' הוו להו צ' המבואות כמי שנשתתפו יחד ושפיר דמי אצל לוה ציין ולוה צשמן דתרי עירובי יניהו כיון דז' המבואות אסורין זה עם זה היא נמי אסורה עמהן ושניהן אסורין עמה דקתמי צפרק מי שהוציאוהו [שם]: **שגגים כהני הדדי.** אס רוצין צמי מצוי זה להשתמש צוה צריכין לערב ולתת כולן פת בחצר זו. (ט) ואית דמפרשי מתני' מילי מילי קתמי ור"ש לאו אמילתיהיו קאי דאילו רצנן בחצר שצין צ' מבואות אפי' לוה ציין ולוה ציין לא. זו פירשתי וראשון נראה צעייני:

ר' שמעון אומר אפי' לוה ציין ולוה צשמן אינן צריכין לערב. אוקמה רבה בחצר שבין שני מבואות, וכגון שיש לחצר עם זו המבוי האחר שותפות בשמן אינן צריכים לערב, ורבי שמעון לטעמיה דאמר בני החצר מותרין עם זה המבוי, דתנן אמר רבי שמעון למה הדבר דומה לג' חצירות שפתוחות זו לזו כו'. ודחי אביי מי דמי התם קתני שתיים החיצונות אסורות זו עם זו, הכא קתני אין צריכין לערב. כלומר אין צריכין עירוב אחר ממכלל שכולן מותרות הן. ושני ליה מאי אין צריכין לערב דקתני במתני', אין צריכין לערב שכינן ובעל הבית, אבל השכינן החיצונין בהרי הדדי צריכין לערב דקתני במתני'.

הדר פרק ששי עירובין

בכ"ך אצל יפות. פ' רש"י דכש"י לו יפות מהן גלי דעתיה דניחא ליה והוי כמאן דשויה שליח מעיקרא דמי ואין להקשות לפירושו מהא דמוקי לה צריש אלו מנאות (צ"מ דף כב.) כגון דשויה שליח דנהי דשויה שליח לתרוס לא שויה שליח לתרוס מן היפות ועל זה מפרש צקונטרס כמאן דשויה שליח לתרוס מן היפות דמי כיון

אע"פ שהחזיק ישראל אחר בנכסיו אוסר משחשיכה אע"פ שלא החזיק ישראל אחר אינו אוסר הא גופא קשיא אמרת מבעוד יום אע"פ שהחזיק ולא מיבעיא כי לא החזיק אדרבה כי לא החזיק לא אסר אמר רב פפא אימא אע"פ שלא החזיק והא אע"פ שהחזיק קתני ה"ק * אע"פ שלא החזיק מבעוד יום אלא משחשיכה כיון דהוה ליה להחזיק מבעוד יום אוסר משחשיכה אע"פ שלא החזיק ישראל אחר אינו אוסר אע"פ שלא החזיק ישראל אחר ולא מיבעיא כי החזיק אדרבה כי החזיק אסר אמר רב פפא אימא אע"פ שהחזיק והא אע"פ שלא החזיק קתני ה"ק * אע"פ שהחזיק משחשיכה כיון דלא הוה ליה להחזיק מבעוד יום אינו אוסר קתני מיהת רישא אוסר אמאי אוסר ניבטל מאי אוסר דקתני : עד שיבטל ר' יוחנן אמר מתני' מני ב"ש היא דאמרי אין ביטול רשות בשבת דתנן מאימתי נותנין רשות ב"ש אומרים מבעוד יום וב"ה אומרים משתחשך אמר עולא מ"ט דב"ה נעשה כאומר (ט) כלך אצל יפות אמר אביי מת נכרי בשבת מאי כלך אצל יפות איכא אלא הכא בהא קמיפלגי דב"ש סברי ביטול רשות מיקנא רשותא הוא ומיקנא רשותא בשבת אסור וב"ה סברי אסתלוקי רשותא בעלמא הוא ואסתלוקי רשותא בשבת שפיר דמי: **מתני'.** * ד בעל הבית שהיה שותף לשכניו לזה ביין ולזה ביין אינן צריכין לערב לזה ביין ולזה בשמן * צריכין לערב ר"ש אומר אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב: **גמ'.** אמר רב ' ובבבלי אחד אמר רבא דיקא גמי דקתני לזה ביין ולזה בשמן צריכין לערב אי אמרת בשלמא רישא בכלי אחד וסיפא בשני כלים שפיר אלא אי אמרת רישא בשני כלים וסיפא בשני כלים מה לי יין ויין ואמר ר"ש אינן צריכין לערב: **ר"ש** אומר אחד זה ואחד זה אין צריכין לערב: ואפילו לזה ביין ולזה בשמן אמר רבה הכא במאי עסקינן בחצר שבין שני מבואות (ט) ור"ש למעמיה (ט) דתנן אמר ר"ש למה הדבר דומה לשלש חצירות הפתוחות זו לזו ופתוחות לרה"ר עירבו שתים החיצונות עם האמצעית היא מותרת עמהן והן מותרות עמה ושתים החיצונות אסורות זו עם זו א"ל אביי מי דמי התם קתני שתיים החיצונות אסורות הכא קתני אין צריכין לערב כלל מאי אין צריכין לערב שכנים בהדי בעל הבית אבל שכנים בהדי הדדי צריכין לערב

עא.

דמנא יפות מהן: דמנא יפות מהן גלי דעתיה דניחא ליה והוי כמאן דשויה שליח מעיקרא דמי ואין להקשות לפירושו מהא דמוקי לה צריש אלו מנאות (צ"מ דף כב.) כגון דשויה שליח דנהי דשויה שליח לתרוס לא שויה שליח לתרוס מן היפות ועל זה מפרש צקונטרס כמאן דשויה שליח לתרוס מן היפות דמי כיון

ומכני רשותא בשבת אסור. תימה דצגיטין צריש הוזרק (דף עו:). גבי ההוא שכני מרע אמר דליקני לה דוכתא דמנח ציה גיטא ומיזל איחי ומיחד ותפתח ושבת היתה כדאיתא הסם וי"ל (י) דשכיב מרע המירו (י) שלא מטרף דעמו עליו ואין לומר דדוקא קנין שאינו צריך הוא דשרי כי ההיא [דפרק מי שמת] (צ"צ קט:). דצלא קנין קני קני כדאמר הסם דאין הלכה כר' אלעזר דלא משמע [הסם] דאי הוה הלכה כר' אלעזר כ"ש דהוה ניחא טפי שהיו צריכין להמיר והכי נמי איכא למיחש למטרף דעת אס לא היה יכול לגרשה כרצונו מדע דאף בלא קנין איכא איסורא לגרש בשבת כדמניא (ט) כחוספתא דאין מקדשין ואין מגרשין בשבת אלא ודאי בשכיב מרע דוקא המירו שלא מטרף דעמו שירא שימות בשבת ואינו רוצה להמתין עד החול וה"ה דהמירו נמי קנין וכן פסק רבינו שמואל דאפי' מתנת שכני מרע צמקת דנציטא קנין קונין ממנו בשבת: **אי אמרת בשלמא רישא בבבלי אחד כו'.** והוא הדין יין ויין צב' כלים אצל אורחא דמלתא נקט ועוד דלא הוצרך התנא לפרש דקסם יין ושמן צב' כלים אע"ג דשרי צ"ה צפרק מי שהוציאוהו (לעיל דף מט.). עירוב הנתון בשני כלים כי מלייה למנא ואייתר ה"מ כי גזו לשם עירוב כדפי' צקונטרס אצל הכא דלאו לשם שמוך כצלי א' אין צבני כלים לא: **יין ושמן אין ראוי לערב.** אף ע"ג דכל האוכלין מנטרפין למוזן צ' סעודות לעירוב וה"ה משקין היינו כשנשתתפו לשם עירוב: **בבבלי שבין ב' מבואות כו'.** לא צעי לאוקומי צג' חצירות ממש כאידך משנה דעירובי חצירות צעי פת צין לר"מ צין לרבנן דלקמן צסמון ואין רוצה להעמיד מתני' כמ"ד (ט) ציין ופליגי אר"מ ורבנן: **ור' שמעון לעעמיה.** דלא גזר לרב ששם דמוקי לה לעיל צפרק מי שהוציאוהו (דף מט.). שנתנו (ט) שמים עירובן צאמצעית וצב' צמים הכא אפי' צצית א' ושצני כלים כב' צמים דמו כיון דלא עציד לשם שיתוף (ט) דממה נפשך מרובהו הכא בחצר קיימי דשיתופי מבואות * בחצר שצמזבו:

שמן
צריכין לערב בהדי הדדי צריכין לערב
ורב
אוקמאנו בזמן שהיין של שניהם הוא בכלי אחד. ובא אביי ודחה ואמר אפי' בשני כלין הואיל וראויין לערבין אין צריכין עירוב אחר, ולא דמי ליין ושמן שהיין והשמן אין ראויין לערבן. ואוקמאנו בזמן שהיין של שניהם הוא בכלי אחד. ובא אביי ודחה ואמר אפי' בשני כלין הואיל וראויין לערבין אין צריכין עירוב אחר, ולא דמי ליין ושמן שהיין והשמן אין ראויין לערבן. ואוקמאנו בזמן שהיין של שניהם הוא בכלי אחד. ובא אביי ודחה ואמר אפי' בשני כלין הואיל וראויין לערבין אין צריכין עירוב אחר, ולא דמי ליין ושמן שהיין והשמן אין ראויין לערבן. ואוקמאנו בזמן שהיין של שניהם הוא בכלי אחד. ובא אביי ודחה ואמר אפי' בשני כלין הואיל וראויין לערבין אין צריכין עירוב אחר, ולא דמי ליין ושמן שהיין והשמן אין ראויין לערבן. ואוקמאנו בזמן שהיין של שניהם הוא בכלי אחד. ובא אביי ודחה ואמר אפי' בשני כלין הואיל וראויין לערבין אין צריכין עירוב אחר, ולא דמי ליין ושמן שהיין והשמן אין ראויין לערבן. ואוקמאנו בזמן שהיין של שניהם הוא בכלי אחד. ובא אביי ודחה ואמר אפי' בשני כלין הואיל וראויין לערבין אין צריכין עירוב אחר, ולא דמי ליין ושמן שהיין והשמן אין ראויין לערבן.

ר' שמעון אומר אפי' לוה ציין ולוה צשמן אינן צריכין לערב, ורבי שמעון לטעמיה דאמר בני החצר מותרין עם זה המבוי, דתנן אמר רבי שמעון למה הדבר דומה לג' חצירות שפתוחות זו לזו כו'. ודחי אביי מי דמי התם קתני שתיים החיצונות אסורות זו עם זו, הכא קתני אין צריכין לערב. כלומר אין צריכין עירוב אחר ממכלל שכולן מותרות הן. ושני ליה מאי אין צריכין לערב דקתני במתני', אין צריכין לערב שכינן ובעל הבית, אבל השכינן החיצונין בהרי הדדי צריכין לערב דקתני במתני'.

עין משפט נר מצוה

סד א ב ג מו"ב מ"ב מהל' עירובין הל' ח טו"ש ע' אור"ח סימן שעה סעיף ה: סה ד ה ו מ"י פ"ה מהל' עירובין הל' א טו"ר א"ח ס"י שסו וט"ע ס"י שסו סעיף ג כהנ"ג:

—❧—

רב ניסים גאון

אמר רבא מאי טעמיהו דבית הלל נעשה כאומר לו כלך אצל יפות. בירור זה בתוספתא תרומות כיצד אמרו תורם שלא מדעת תרומתו תרומה, הרי שירד לתוך שדה חברו ולקט ותרם שלא ברשות אם חורש משום גזל אין תרומתו תרומה. ומניין הוא יודע אם חורש משום גזל אם לאו, הרי שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה. ומשכחת לה בגמ' בפרק האיש מקדש במסכת קידושין. ואיתה נמי בפרק אלו מצאוה.

—❧—

רבינו חננאל

אע"פ שלא בא ישראל והחזיק בחלקי של גר מבעוד יום אלא משחשיכה כיון דהוה ליה להחזיק מבעוד יום אע"פ שלא הוזחוק מבעוד יום אלא משחשיכה אוסר. מת הגר משחשיכה ובא ישראל אחר והחזיק כיון דלא הוה ליה להחזיק מבעוד יום אינו אוסר. קתני מיהת רישא אוסר, אמאי יבטל רשותו. ופרקינן הכי נמי קאמר אוסר עד שיבטל. ר' יוחנן אמר הני מתנייתא דדייקין אין ביטול רשות בשבת (ב"ש היא), דתנן מאימתי נתינת רשות בית שמאי אומרים מבעוד יום, קסברי ביטול רשות מקנא רשותא הוה ומקנא רשותא בשבת אסירי. ובית הלל אומרים אפי' משחשך, קסברי ביטול רשות איסתלוקי הוא, ואסתלוקי בשבת שפיר דמי. וירושלמי רב חסדאי אמר ר' ישראלין הדרין בבית אחד, כל אחד ואחד צריך לבטל רשותו וכן ר' גימז הדרין בבית אחד צריך להשכיב כל אחד ואחד רשותו. ר' יסא בשם ר' יוחנן ישראל וגוי שהיו דרים בבית אחד הלכה ישראל צריך לבטל רשותו וגוי צריך להשכיב. ואסיקנא [אפי'] באגוז ואפילו בתמרה. ומעשה באשתו של פרסי אן[ח] שהשכירה חצירה בלא דעת בעלה ושרא ר' שמואל, סביבין למימר אפי' שמשו ולקוטו. מתני' בעל הבית שהיה שותף לשכניו לזה ביין ולזה ביין אינן צריכין. אוקמאנו בזמן שהיין של שניהם הוא בכלי אחד. ובא אביי ודחה ואמר אפי' בשני כלין הואיל וראויין לערבין אין צריכין עירוב אחר, ולא דמי ליין ושמן שהיין והשמן אין ראויין לערבן.